

Gjuhët Web dhe Teknologjitë

Ligjërata 5

Prof.Ass.Dr. Ermir Rogova

Hyrje në CSS3

- ▶ Cascading Style Sheets 3 (CSS3)
  - Përdoret për të specifikuar prezentimin e elementeve veçmas nga struktura e dokumentit.
- ▶ Validuesi CSS
  - `jigsaw.w3.org/css-validator/`
  - Kjo vegël na ndihmon për tu siguruar që kodin e kemi korrekt dhe që do të funksionojë në shfletues që mbështesin CSS3.

Stilimi Inline (në rresht)

- ▶ Stilimi Inline
  - Deklaron formatin e një elementi individual duke përdorur atributin `style`.
- ▶ Shembulli në vijim aplikon stilimin inline në elementin `p` (paragraf) për të ndryshuar madhësinë dhe ngjyrën e fontit (shkronjave).
- ▶ Çdo atribut CSS pasohet me `:` dhe me vlerën e atributit
  - Deklarimet e disa attributeve ndahen me pikpresje (`;`)

```

1  <!DOCTYPE html>
2
3  <!-- Fig. 4.1: inline.html -->
4  <!-- Using inline styles -->
5  <html>
6    <head>
7      <meta charset = "utf-8">
8      <title>Inline Styles</title>
9    </head>
10   <body>
11     <p>This text does not have any style applied to it.</p>
12
13     <!-- The style attribute allows you to declare -->
14     <!-- inline styles. Separate multiple -->
15     <!-- style properties with a semicolon. -->
16     <p style = "font-size: 20pt;">This text has the
17       <em>font-size</em> style applied to it, making it 20pt.
18     </p>
19
20     <p style = "font-size: 20pt; color: deepskyblue;">
21       This text has the <em>font-size</em> and
22       <em>color</em> styles applied to it, making it
23       20pt and deep sky blue.</p>
24   </body>
25 </html>

```

Fig. 4.1 | Using inline styles. (Part 1 of 2.)

Fig. 4.1 | Using inline styles. (Part 2 of 2.)

Stilimi Inline

- ▶ Atributi `color` përcakton ngjyrën e tekstit
- ▶ Për vlerat e atributit `color` mund të përdoren emrat apo kodet heksadecimale të ngjyrave.
- ▶ Shembulli në vijim paraqet bashkësinë e ngjyrave standarde në HTML.
- ▶ Lista complete e ngjyrave standarde dhe atyre të zgjeruara mund të gjendet në adresën www.w3.org/TR/css3-color/

Color name	Value	Color name	Value
aqua	#00FFFF	navy	#000080
black	#000000	olive	#808000
blue	#0000FF	purple	#800080
fuchsia	#FF00FF	red	#FF0000
gray	#808080	silver	#C0C0C0
green	#008000	teal	#008080
lime	#00FF00	yellow	#FFFF00
maroon	#800000	white	#FFFFFF

Fig. 4.2 | HTML standard colors and hexadecimal RGB values.

Stilizimi i integruar (embedded)

- ▶ Një teknikë tjetër për përdorimin e CSS është **embedded style sheets**, apo stilizimi i integruar.
- ▶ Kjo teknikë mundëson integrimin e një dokumenti CSS3 në sektorin kokë (head) të dokumentit HTML5.
- ▶ Shembulli në vijim përdor një stilizim të integruar të përbërë nga katër stile.

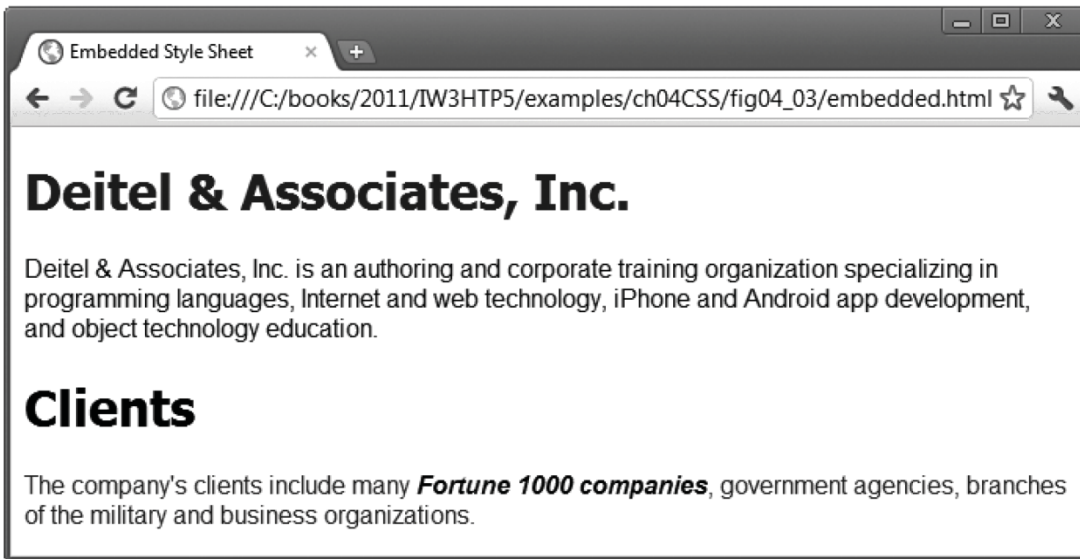


```
1 <!DOCTYPE html>
2
3 <!-- Fig. 4.3: embedded.html -->
4 <!-- Embedded style sheet. -->
5 <html>
6   <head>
7     <meta charset = "utf-8">
8     <title>Embedded Style Sheet</title>
9
10    <!-- this begins the style sheet section -->
11    <style type = "text/css">
12      em      { font-weight: bold;
13              color: black; }
14      h1      { font-family: tahoma, helvetica, sans-serif; }
15      p       { font-size: 12pt;
16              font-family: arial, sans-serif; }
17      .special { color: purple; }
18    </style>
19  </head>
```

Fig. 4.3 | Embedded style sheet. (Part 1 of 3.)

```
20 <body>
21 <!-- this attribute applies the .special style class -->
22 <h1 class = "special">Deitel & Associates, Inc.</h1>
23
24 <p>Deitel & Associates, Inc. is an authoring and
25 corporate training organization specializing in
26 programming languages, Internet and web technology,
27 iPhone and Android app development, and object
28 technology education.</p>
29
30 <h1>Clients</h1>
31 <p class = "special"> The company's clients include many
32 <em>Fortune 1000 companies</em>, government agencies,
33 branches of the military and business organizations.</p>
34 </body>
35 </html>
```

Fig. 4.3 | Embedded style sheet. (Part 2 of 3.)

Fig. 4.3 | Embedded style sheet. (Part 3 of 3.)

Stilizimi i integruar

Elementi style

- ▶ Stilet të cilat vendosen në elementin style përdorin selektorët për aplikimin e elementeve në të gjithë dokumentin
- ▶ Atributi `type` specifikon tipin MIME (formatin specifik të enkodimit).
- ▶ CSS përdor tipin `text/css`
- ▶ Shembulli në vijin paraqet një listë të tipeve MIME që përdoren më së shumti.
- ▶ Lista complete mund të gjendet në adresën :
  - www.w3schools.com/media/media_mimeref.asp

MIME type	Description
text/css	CSS documents
image/png	PNG images
text/javascript	JavaScript markup
text/plain	Plain text
image/jpeg	JPEG image
text/html	HTML markup

Fig. 4.4 | A few common MIME types.

Stilizimi i integruar

- ▶ Në pjesen e stilit deklarohen rregullat CSS.
- ▶ Për të arritur ndarjen në mes të kodit CSS3 dhe HTML5, përdoret **CSS selector** i cili specifikon elementet të cilat do të stilizohen sipas rregullës.
- ▶ Elementi **em** indikon që përmbajtja duhet të *theksohet*.
- ▶ Secila rregull në stilim është e përmbledhur në kllapat gjarpërrore { dhe }.

Stilizimi i integruar

- ▶ Atributi font-weight specifikon trashësinë e tekstit. Vlerat e mundshme janë:
  - bold
  - normal (e parazgjedhur)
  - bolder (më e trashë se bold)
  - lighter (më e hollë se teksti normal)
  - Trashësia mund të specifikohet edhe me shumfishë të 100shit, prej 100 deri 900 (p.sh., 100, 200, ..., 900).
  - Teksti normal është i barabartë me 400, dhe teksti bold është i barabartë me 700.

Stilizimi i integruar

Klasat Style

- ▶ Deklarimet e klasave style paraprihen nga pika (.).
- ▶ Ato definojnë stile të cilat mund të aplikohen në cilindo element.
- ▶ Në shembulli e kaluar klasa special jep tekstit ngjyrë vjollcë.
- ▶ Ne mund poashtu të deklarojmë selektorë id.
- ▶ Nëse një element në faqe ka një id, ne mund ta deklarojmë një selektor në formën *#elementId* për të specifikuar stilin e atij elementi.

Stilizimi i integruar

Atributi font-family

- ▶ atributi font-family specifikon emrin e fontit që duhet të përdoret.
  - Familjet gjenerike të fonteve lejojnë autorët të specifikojnë një tip të fontit në vend se një font specifik, në rast se shfletuesi nuk mund ta paraqesë fontin specifik.

Generic font families	Examples
serif	times new roman, georgia
sans-serif	arial, verdana, futura
cursive	script
fantasy	critter
monospace	courier, fixedsys

Fig. 4.5 | Generic font families.

Stilizimi i integruar

Atributi font-size

- ▶ atributi font-size përcakton madhësinë e fontit të paraqitur.
- ▶ Mund të përdorim madhësi me pika ose vlera relative si xx-small, x-small, small, smaller, medium, large, larger, x-large and xx-large.
- ▶ Vlerat relative preferohen ndaj pikave, sepse autori nuk e di madhësitë specifike të monitorëve të secilit client.
- ▶ Vlerat relative lejojnë shikim më fleksibil të faqeve.

Dekorimi i teksit

- ▶ Atributi text-decoration aplikon dekorime në tekstin e një elementi
- ▶ Vlerat e mundshme janë:
  - underline
  - overline
  - line-through
  - blink

Trashëgimia

- ▶ Shembulli në vijim paraqet një rast të trashëgimisë në të cilin elementi fëmijë (em) trashëgon atributin font-size nga elementi prind (p).
- ▶ Mirpo elementi fëmijë ka atributin color që bie ndesh me atë të prindit.
- ▶ Atributet e definuar për elementet fëmijë janë më specifike se ato për elementet prindër.
- ▶ Konfliktet zgjidhen në favor të attributeve më specifike, pra në këtë rast stilimi i elementit fëmijë ka përparësi.

```

1  <!DOCTYPE html>
2
3  <!-- Fig. 4.6: advanced.html -->
4  <!-- Inheritance in style sheets. -->
5  <html>
6    <head>
7      <meta charset = "utf-8">
8      <title>More Styles</title>
9      <style type = "text/css">
10         body      { font-family: arial, helvetica, sans-serif; }
11         a.nodect  { text-decoration: none; }
12         a:hover   { text-decoration: underline; }
13         li em     { font-weight: bold; }
14         h1, em    { text-decoration: underline; }
15         ul        { margin-left: 20px; }
16         ul ul     { font-size: .8em; }
17     </style>
18 </head>

```

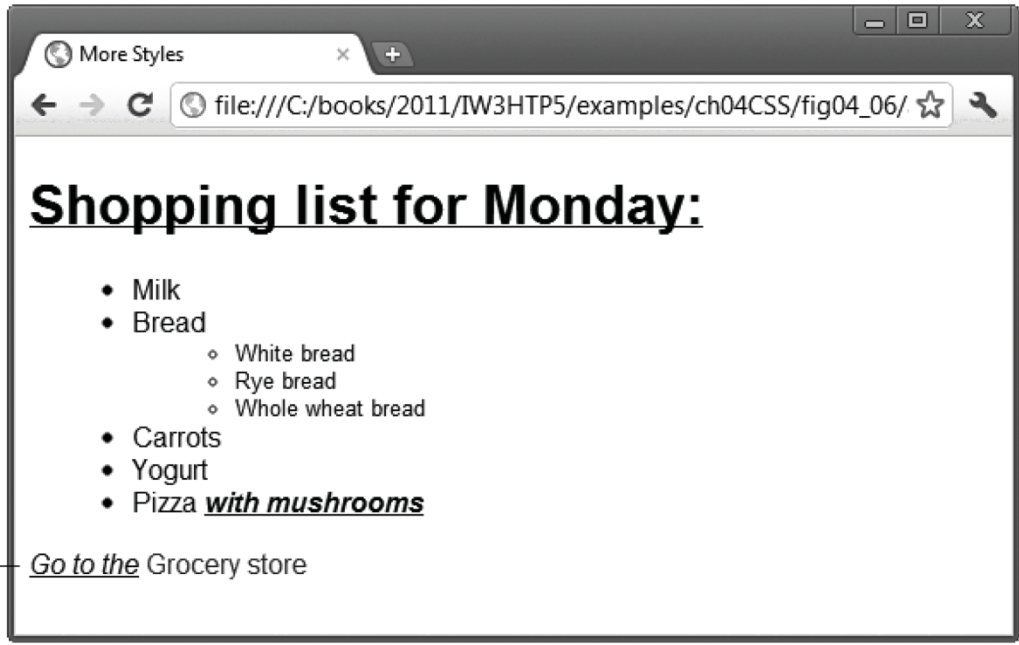
Fig. 4.6 | Inheritance in style sheets. (Part I of 4.)

```

19 <body>
20   <h1>Shopping list for Monday:</h1>
21
22   <ul>
23     <li>Milk</li>
24     <li>Bread
25       <ul>
26         <li>white bread</li>
27         <li>Rye bread</li>
28         <li>Whole wheat bread</li>
29       </ul>
30     </li>
31     <li>Carrots</li>
32     <li>Yogurt</li>
33     <li>Pizza <em>with mushrooms</em></li>
34   </ul>
35
36   <p><em>Go to the</em>
37     <a class = "nodec" href = "http://www.deitel.com">
38       Grocery store</a>
39   </p>
40 </body>
41 </html>

```

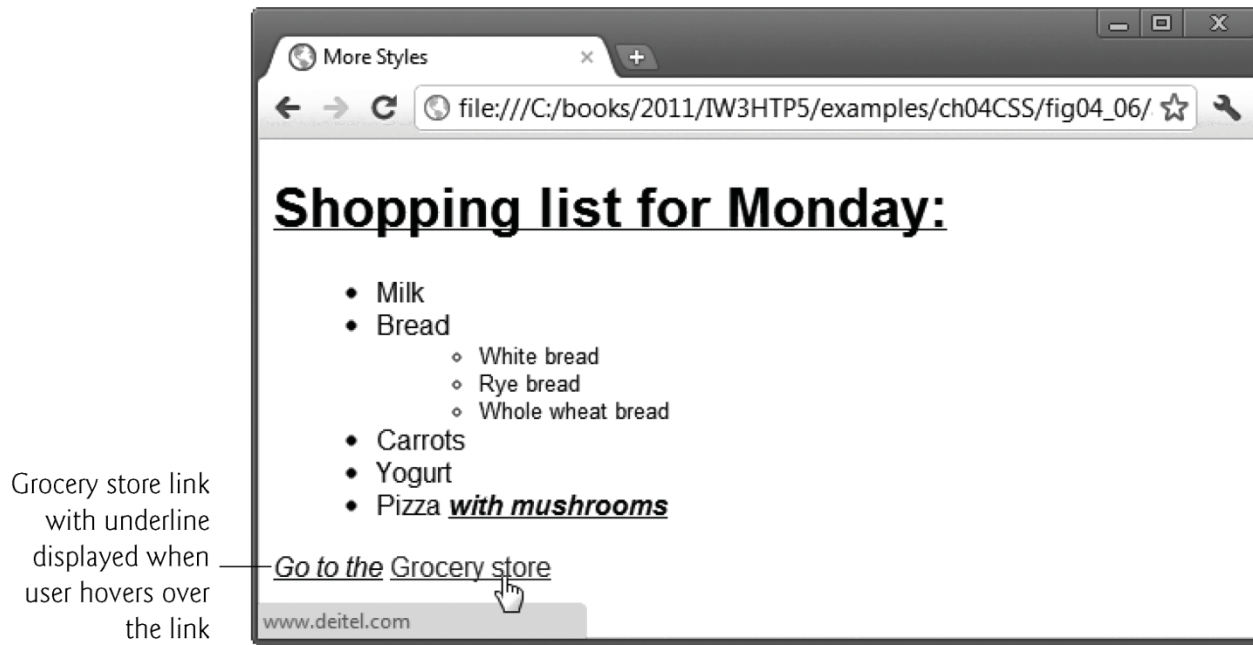
Fig. 4.6 | Inheritance in style sheets. (Part 2 of 4.)

Grocery store link
with no decoration

Fig. 4.6 | Inheritance in style sheets. (Part 3 of 4.)

Fig. 4.6 | Inheritance in style sheets. (Part 4 of 4.)

Pseudoklasat (klasat e rrejshme)

- ▶ Pseudoklasat na japin qasje në përmbajtjen e cila nuk është deklaruar në dokument.
- ▶ pseudoklasa hover aktivizohet kur shfrytëzuesi vendos kursorin mbi një element.

Madhësitë

▶ Madhësitë relative:

- px (pikselat – madhësia ndryshon në bazë të rezolucionit të ekranit)
- em (fonti që është në përdorim p.sh. 2em = font me madhësi 2 here më të madhe se ai i zakonshmi)
- ex (gjysma e fontit në përdorim)
- Përqindjet (e fontit në përdorim)

▶ Madhësitë absolute:

- in (inç)
- cm (centimetër)
- mm (milimetër)
- pt (poena; $1 \text{ pt} = 1/72 \text{ in}$)
- pc (pika; $1 \text{ pc} = 12 \text{ pt}$)

Fletët e jashtme stilimi

- ▶ Fletët e jashtme të stilit janë dokumente të veqanta që përmbajnë vetëm rregulla CSS.
- ▶ Ndhmjnë në krijimin e një pamje uniforme për një web sajt
  - Faqe të ndryshme mund të përdorin të njëjtin stil.
  - Modifikimi i një dokumenti të vetëm stili bën ndryshime stilistike të të gjithë sajtit.
- ▶ Kur nevojiten ndryshime në stilim, mjafton modifikimi i një fajli të vetëm CSS për të bërë ndryshim stili të të gjitha ato faqe të cilat përdorin ato stile.

Fletët e jashtme stilimi

- ▶ Shembulli në vijim paraqet një fletë të jashtme stilimi.
- ▶ **Komentet CSS** mund të vendosen në cilindo tip të kodit CSS (Stilimi në inline, stilimi i integruar dhe fletët e jashtme stilimi) dhe gjithmonë fillojnë me `/*` dhe përfundojnë me `*/`.

```
1  /* Fig. 4.7: styles.css */
2  /* External style sheet */
3  body      { font-family: arial, helvetica, sans-serif; }
4  a.nodect  { text-decoration: none; }
5  a:hover   { text-decoration: underline; }
6  li em     { font-weight: bold; }
7  h1, em    { text-decoration: underline; }
8  ul        { margin-left: 20px; }
9  ul ul     { font-size: .8em; }
```

Fig. 4.7 | External style sheet.

Fletët e jashtme stilimi

- ▶ Shembulli në vijim përmban një dokument HTML5 i cili i referohet një flete të jashtme stilimi.
- ▶ elementi link
  - Përdor atributin rel për të specifikuar marrëdhënien në mes të dy dokumenteve
  - atributi rel deklaron që dokumenti i lidhur është fletë stilimi për dokumentin
- ▶ atributi type specifikon MIME tipin e dokumentit të referuar
- ▶ atributi href siguron URL-në e dokumentit stilizues

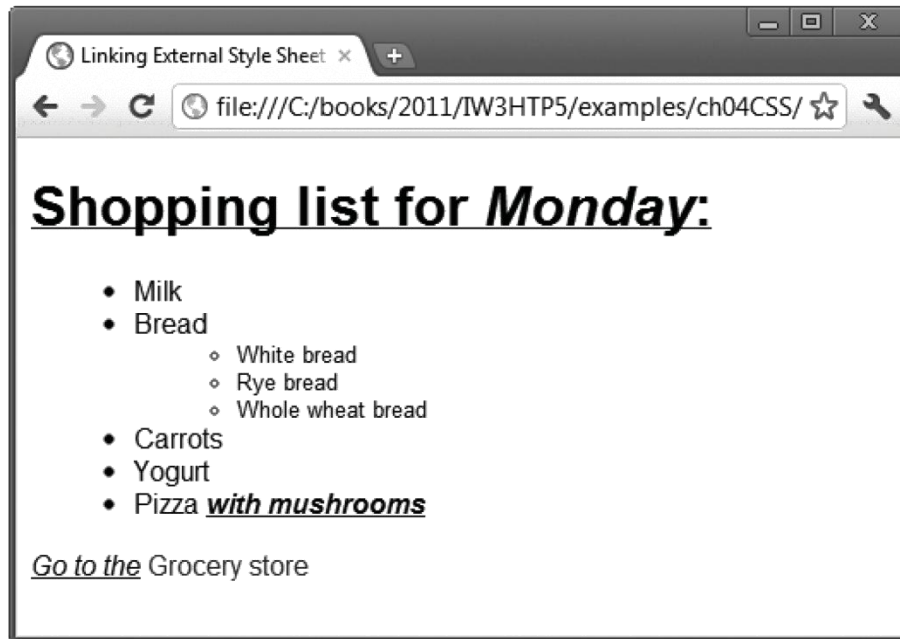
```
1 <!DOCTYPE html>
2
3 <!-- Fig. 4.8: external.html -->
4 <!-- Linking an external style sheet. -->
5 <html>
6   <head>
7     <meta charset = "utf-8">
8     <title>Linking External Style Sheets</title>
9     <link rel = "stylesheet" type = "text/css"
10    href = "styles.css">
11   </head>
12   <body>
13     <h1>Shopping list for <em>Monday</em>:</h1>
14
15     <ul>
16       <li>Milk</li>
17       <li>Bread
18         <ul>
19           <li>white bread</li>
20           <li>Rye bread</li>
21           <li>Whole wheat bread</li>
22         </ul>
23       </li>
```

Fig. 4.8 | Linking an external style sheet. (Part 1 of 4.)

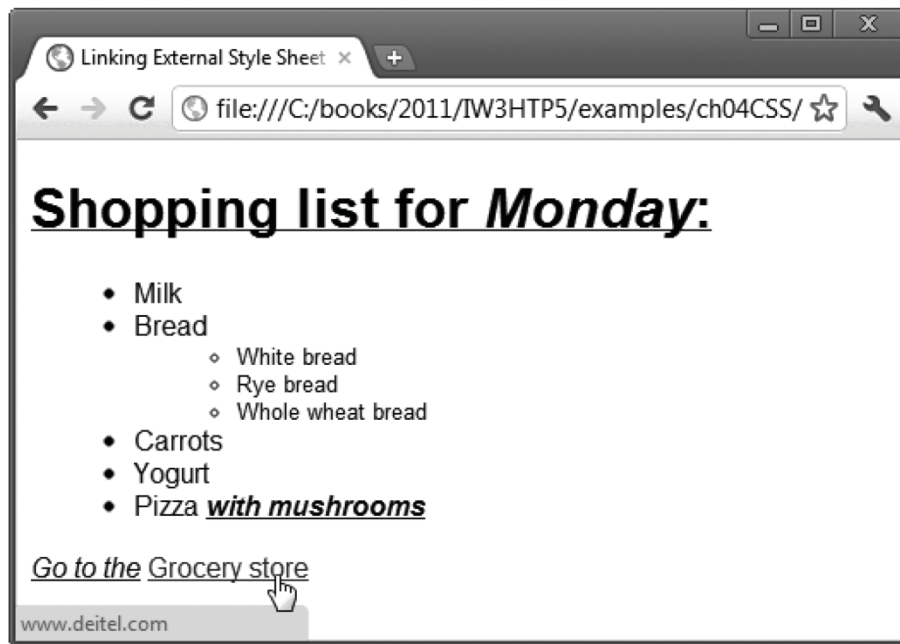


```
24         <li>Carrots</li>
25         <li>Yogurt</li>
26         <li>Pizza <em>with mushrooms</em></li>
27     </ul>
28
29     <p><em>Go to the</em>
30         <a class = "nodec" href = "http://www.deitel.com">
31             Grocery store</a>
32     </p>
33 </body>
34 </html>
```

Fig. 4.8 | Linking an external style sheet. (Part 2 of 4.)

Fig. 4.8 | Linking an external style sheet. (Part 3 of 4.)

Fig. 4.8 | Linking an external style sheet. (Part 4 of 4.)

Pozicionimi i elementeve

- ▶ Atributi position në CSS
  - Mundëson pozicionimin absolut, i cili jep kontroll mbi vendqëndrimin e elementeve në faqe
  - Zakonisht elementet pozicionohen në faqe sipas rënditjes së tyre në HTML5
  - Specifikimi i pozitës absolute të një elementi, e largon atë nga rrjedha normale e elementeve në faqe dhe e pozicionon atë sipas distancës nga margjinat e elementit prind

```

1  <!DOCTYPE html>
2
3  <!-- Fig. 4.9: positioning.html -->
4  <!-- Absolute positioning of elements. -->
5  <html>
6    <head>
7      <meta charset = "utf-8">
8      <title>Absolute Positioning</title>
9      <style type = "text/css">
10         .background_image { position: absolute;
11                             top: 0px;
12                             left: 0px;
13                             z-index: 1; }
14         .foreground_image { position: absolute;
15                              top: 25px;
16                              left: 100px;
17                              z-index: 2; }
18         .text                { position: absolute;
19                               top: 25px;
20                               left: 100px;
21                               z-index: 3;
22                               font-size: 20pt;
23                               font-family: tahoma, geneva, sans-serif; }
24      </style>
25    </head>

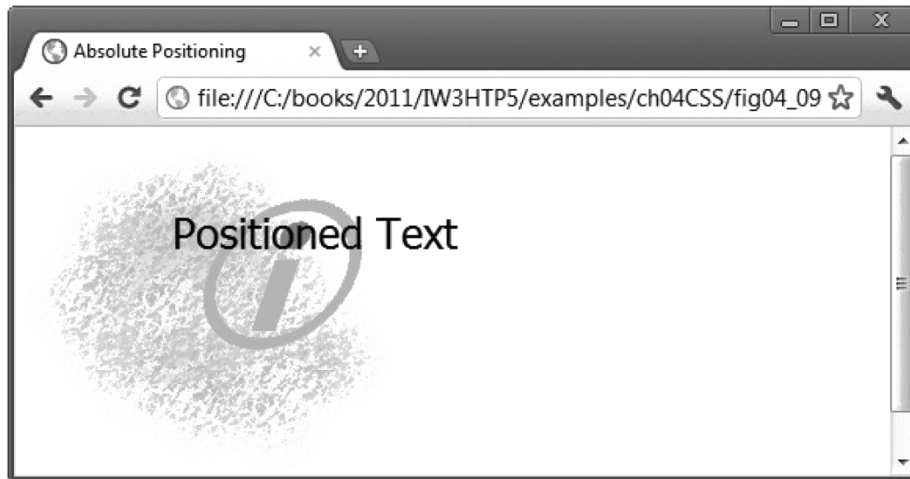
```

Fig. 4.9 | Absolute positioning of elements. (Part I of 3.)

```
26 <body>
27   <p><img src = "background_image.png" class = "background_image"
28     alt = "First positioned image" /></p>
29
30   <p><img src = "foreground_image.png" class = "foreground_image"
31     alt = "Second positioned image" /></p>
32
33   <p class = "text">Positioned Text</p>
34 </body>
35 </html>
```


Fig. 4.9 | Absolute positioning of elements. (Part 2 of 3.)

Fig. 4.9 | Absolute positioning of elements. (Part 3 of 3.)

Pozicionimi i elementeve

- ▶ Atributi z-index lejon zhvilluesin të shtresojë elemente të mbivendosura
- ▶ Elementet me vlerë më të lartë të z-index paraqiten përpara elementeve me vlerë më të ultë të z-index

Pozicionimi i elementeve

- ▶ Shembulli në vijim demonstroi pozicionimin relativ, në të cilin elementet pozicionohen në pozita relative ndaj elementeve të tjera

```

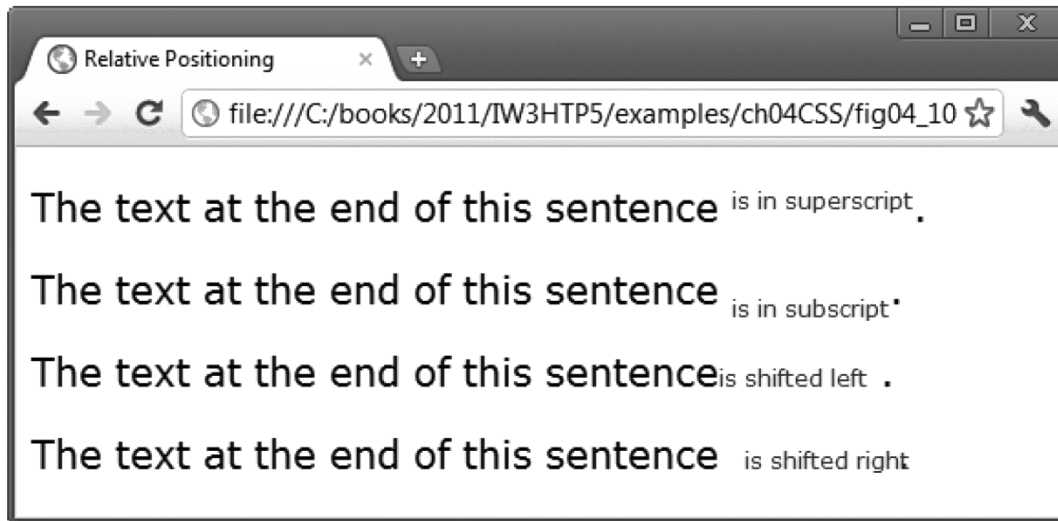
1  <!DOCTYPE html>
2
3  <!-- Fig. 4.10: positioning2.html -->
4  <!-- Relative positioning of elements. -->
5  <html>
6    <head>
7      <meta charset = "utf-8">
8      <title>Relative Positioning</title>
9      <style type = "text/css">
10         p          { font-size: 1.3em;
11                    font-family: verdana, arial, sans-serif; }
12         span       { color: red;
13                    font-size: .6em;
14                    height: 1em; }
15         .super     { position: relative;
16                    top: -1ex; }
17         .sub       { position: relative;
18                    bottom: -1ex; }
19         .shiftleft { position: relative;
20                    left: -1ex; }
21         .shiftright { position: relative;
22                    right: -1ex; }
23     </style>
24 </head>

```

Fig. 4.10 | Relative positioning of elements. (Part I of 3.)

```
25 <body>
26   <p>The text at the end of this sentence
27     <span class = "super">is in superscript</span>.</p>
28
29   <p>The text at the end of this sentence
30     <span class = "sub">is in subscript</span>.</p>
31
32   <p>The text at the end of this sentence
33     <span class = "shiftleft">is shifted left</span>.</p>
34
35   <p>The text at the end of this sentence
36     <span class = "shiftright">is shifted right</span>.</p>
37 </body>
38 </html>
```

Fig. 4.10 | Relative positioning of elements. (Part 2 of 3.)

Fig. 4.10 | Relative positioning of elements. (Part 3 of 3.)

Sfondi (background)

- ▶ CSS mund të kontrollojë sfondin e elementeve duke shtuar:
  - Ngjyra
  - Imazhe
- ▶ Shembulli në vijim shton një logo në këndin e djathtë të poshtëm të dokumentit.
- ▶ Kjo logo qëndron e fiksuar në kënd edhe atëherë kur shfrytëzuesi lëviz posht e lartë në përmbajtjen e faqes, si dhe kur dritares së shfletuesit i ndërrojnë dimezionet.

```

1  <!DOCTYPE html>
2
3  <!-- Fig. 4.11: background.html -->
4  <!-- Adding background images and indentation -->
5  <html>
6    <head>
7      <meta charset = "utf-8">
8      <title>Background Images</title>
9      <style type = "text/css">
10         body { background-image: url(logo.png);
11                background-position: bottom right;
12                background-repeat: no-repeat;
13                background-attachment: fixed;
14                background-color: lightgrey; }
15         p     { font-size: 18pt;
16                color: Darkblue;
17                text-indent: 1em;
18                font-family: arial, sans-serif; }
19         .dark { font-weight: bold; }
20      </style>
21    </head>

```

Fig. 4.11 | Adding background images and indentation. (Part I of 3.)

```
22     <body>
23         <p>
24             This example uses the background-image,
25             background-position and background-attachment
26             styles to place the <span class = "dark">Deitel
27             & Associates, Inc.</span> logo in the
28             bottom-right corner of the page. Notice how the logo
29             stays in the proper position when you resize the
30             browser window. The background-color fills in where
31             there is no image.
32         </p>
33     </body>
34 </html>
```

Fig. 4.11 | Adding background images and indentation. (Part 2 of 3.)

Fig. 4.11 | Adding background images and indentation. (Part 3 of 3.)

Sfondi (background)

Atributi background-image

- ▶ Specifikon URL-në e imazhit, në formatin `url(fileLocation)`

Atributi background-position

- ▶ Vendos imazhin në faqe duke përdorur vlerat individuale për `top`, `bottom`, `center`, `left` dhe `right` ose në kombinim për pozicionim vertikal dhe horizontal.

Sfondi (background)

Atributi background-repeat

- ▶ atributi background-repeat controllon përsëritjen e imazhin në sfond
  - no-repeat paraqet vetëm një kopje të imazhit
  - repeat e përsërit imazhin horizontalisht dhe vertikalisht
  - repeat-x përsërit imazhin vetëm horizontalisht
  - repeat-y përsërit imazhin vetëm vertikalisht

Sfondi (background)

Atributi background-attachment: fixed

- ▶ Fikson imazhin në pozitën e specifikuar nga atributi background-position.
- ▶ Lëvizja lartë e poshtë në përmbajtjen e faqes nuk do ta lëvizë imazhin prej pozitës së përcaktuar
- ▶ Vlera e paracaktuar, scroll, lëviz imazhin kur me shfrytëzuesi lëviz përmbajtjen

Sfondi (background)

Atributi text-indent

- ▶ Indenton rreshtin e parë të tekstit në sasinë e caktuar

Atributi font-style

- ▶ Mundëson përcaktimin e tekstit si *i t a l i c* ose *o b l i q u e*

Pyetje ???